

TEMAT NR 12: ETIOPIA – PROBLEMY GŁODU I NIEDOŻYWIENIA

1. GŁÓD A NIEDOŻYWIENIE.

Dla większości mieszkańców krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo niedostatek pożywienia jest zjawiskiem obcym. Niestety, na świecie wciąż istnieje wiele regionów, w których stanowi on poważny problem. W największym stopniu głód i niedożywienie dotyczą kraje afrykańskie. Jednym z nich jest Etiopia.

Każdy człowiek ma odmienne **zapotrzebowanie energetyczne** (ilość energii, którą każdego dnia należy dostarczyć organizmowi z pożywieniem, aby wszystkie procesy życiowe przebiegały prawidłowo). Zależy ono między innymi od jego wieku, warunków klimatycznych, w których żyje, rodzaju wykonywanej przez niego pracy i stanu zdrowia. Dorosły człowiek powinien zjadać codziennie pokarmy o wartości energetycznej 2400 – 2700 kilokalorii (kcal). Jeśli wartość kaloryczna przyjmowanych pokarmów jest niższa od zapotrzebowania organizmu jest niższa od zapotrzebowania organizmu, mówimy o stanie **niedożywienia**. Z kolei **głodem** nazywamy stan organizmu spowodowany czasowym brakiem pożywienia, co w skrajnych przypadkach może prowadzić do śmierci. Należy podkreślić, że dla zachowania zdrowia istotne jest także zapewnienie odpowiednich proporcji spożywanego białka, węglowodanów i tłuszczów. Jeżeli w codziennej diecie brakuje określonych składników odżywczych, mówimy o **głodzie utajonym**.

2. GŁÓD I NIEDOŻYWIENIE W AFRYCE.

Z problemem głodu i niedożywienia zmagają się obecnie **1/3 krajów świata**. Najwięcej z nich leży w Afryce. Są to między innymi Zambia, Namibia, Republika Środkowoafrykańska i Etiopia. W Azji zaś głód dotyka na przykład mieszkańców Korei Północnej i Tadżykistanu, a w Ameryce – Haiti oraz Nikaragui.

3. DLACZEGO LUDZIE W ETIOPII GŁODUJĄ?

Głód i niedożywienie w Etiopii oraz innych krajach afrykańskich to następstwa trudnych warunków przyrodniczych i różnego rodzaju czynników społeczno – ekonomicznych. Najtragiczniejsze są sytuacje, w których dochodzi do nałożenia się na siebie kilku problemów. Na przykład klęska suszy wywołuje głód. Ten z kolei prowadzi do napięć i konfliktów zbrojnych, dodatkowo zmniejszających dostęp do pożywienia.

PRZYCZYNY PRZYRODNICZE:

a) klęski żywiołowe (długotrwałe susze i powodzie) powodujące straty w uprawach roślin i zwierzętach hodowlanych,

b) pustynnienie oraz przewaga gleb słabej jakości lub zdegradowanych, które ograniczają wielkość produkcji rolnej,

c) plagi szkodników (np. szarańczy) niszczące rośliny uprawne.

PRZYCZYNY SPOŁECZNO – EKONOMICZNE:

a) bardzo wysoki przyrost naturalny, który utrudnia zapewnienie odpowiedniej ilości pożywienia wzrastającej liczbie ludności,

b) niski poziom rozwoju rolnictwa, który powoduje, że ilość produkowanej żywności jest niewystarczająca dla rosnącej populacji,

c) ubóstwo ludności uniemożliwiające zakup dostatecznej ilości pokarmu,

d) konflikty zbrojne, podczas których celowo niszczy się uprawy i zbiory, co powoduje zmniejszenie zasobów żywności.

4. ZMIANY W POZIOMIE NIEDOŻYWIENIA LUDNOŚCI ETIOPII.

Największa klęska głodu w Etiopii wystąpiła w latach 1983 – 1985. Szacuje się, że głód dotknął wówczas 8 mln osób i spowodował śmierć około miliona. To właśnie wtedy utrwalił się wizerunek Etiopii jako kraju borykającego się z problemem głodu.

Od lat dziewięćdziesiątych XX wieku sytuacja żywieniowa ludności Etiopii systematycznie się poprawia. Jeszcze w 1991 roku blisko 75% mieszkańców tego kraju uznawano za niedożywionych – najwięcej, obok sąsiedniego Dżibuti, na świecie. W 2015 roku odsetek ten spadł do 32%. Było to możliwe dzięki dynamicznemu rozwojowi gospodarki Etiopii w ostatnich kilkunastu latach. Zwiększenie wydatków na inwestycje rządowe, m.in. na infrastrukturę drogową, rolnictwo, edukację i ochronę zdrowia, przyczyniło się do powstania nowych miejsc pracy i zwiększenia dochodów części społeczeństwa. W efekcie obniżył się poziom ubóstwa, a wraz z nim zmniejszyła się liczba osób niedożywionych.

Do poprawy w zakresie wyżywienia ludności Etiopii przyczyniło się także zwiększenie produkcji rolnej.

Pomimo tych działań Etiopia nadal znajduje się w światowej czołówce państw, których obywatele walczą z niedożywieniem. Paradoksalnie wynika to z uzależnienia etiopskiej gospodarki od rolnictwa (znajduje w nim zatrudnienie aż 73% ogółu pracujących), w którym na wielkość produkcji wpływają z kolei warunki pogodowe. Dlatego właśnie w sytuacji wystąpienia na przykład długotrwałej suszy problem głodu i niedożywienia dotyczy dużej części etiopskiego społeczeństwa.

5. SKUTKI GŁODU I NIEDOŻYWIENIA.

Najtragiczniejszym skutkiem głodu i niedożywienia jest **śmierć ludzi**. Może ona wystąpić z braku pożywienia lub jako następstwo chorób wywołanych niedożywieniem. Problemy żywieniowe (m.in. zła dieta kobiet w ciąży i matek karmiących) powodują również **wyższą śmiertelność niemowląt**.

Niedobór składników odżywczych jest przyczyną wielu **schorzeń i chorób**, takich jak kurza ślepota, zanik mięśni czy anemia. Spożywanie niepełnowartościowych posiłków przez dzieci może być przyczyną **niedorozwoju**. Skutki niedożywienia to również **obniżona sprawność fizyczna i umysłowa** oraz ciągłe zmęczenie i senność. Niedożywieni ludzie nie są w stanie wydajnie się uczyć i pracować, co dodatkowo pogarsza sytuację społeczno – ekonomiczną państwa.

6. WALKA Z GŁODEM.

W sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak klęska głodu, jest konieczna **pomoc humanitarna**, która polega na dostarczeniu żywności do odpowiednich krajów. Nie jest ona jednak rozwiązaniem, które powinno być stosowane przez dłuższy czas, ponieważ obniża aktywność zawodową społeczeństwa. Wśród racjonalnych i skutecznych, choć jednocześnie długotrwałych i kosztownych, metod walki z głodem należy wymienić:

- a) zwiększanie powierzchni ziem uprawnych, np. przez nawadnianie lub **rekultywację gleb**, czyli przywracanie zniszczonym glebom wartości użytkowej,
- b) edukowanie rolników,
- c) wprowadzanie nowych technologii upraw,
- d) usprawnianie dystrybucji żywności,
- e) poprawę poziomu mechanizacji rolnictwa.

Ponadto ważne jest podejmowanie działań na rzecz pokoju i stabilizacji politycznej, gdyż to właśnie konflikty zbrojne są jedną z częstszych przyczyn niedoboru żywności w ogarniętych nimi krajach.

MATERIAŁY I POMOCY EDUKACYJNE DO TEMATU – ETIOPIA – PROBLEMY GŁODU I NIEDOŻYWIENIA

Planeta Nowa 8, Podręcznik do geografii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Tomasz Rachwał, Dawid Szczypiński, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – pl.wikipedia.org, www.poradnikzdrowie.pl, sjp.pwn.pl, www.mp.pl, zywienie.abczdrowie.pl, www.medonet.pl, zapytaj.onet.pl, geografia24.pl,

www.forbes.pl, www.money.pl, www.hungergeneration.com, www.unicef.pl,
sites.google.com, www.planetepius.pl, rankingi24.pl, szkolnictwo.pl, epodreczniki.pl,
www.polskapomoc.gov.pl, filmy na YouTube o głodzie i niedożywieniu w Etiopii.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Etiopia – problemy głodu i niedożywienia”, str. 83 – 87 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na pytania i wysłać odpowiedzi do 12 maja 2020 r. na maila: rsegda1@o2.pl:

1. Wyjaśnij pojęcia:

- a) zapotrzebowanie energetyczne,**
- b) niedożywienie**
- c) głód,**
- d) głód utajony.**

2. Wymień i opisz przyczyny przyrodnicze i społeczno – ekonomiczne głodu w Etiopii.

3. Przedstaw skutki głodu i niedożywienia.

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego maila.